

TERRA BAIXA

Batxillerat

NOTA PER ALS PROFESSORS I PROFESSORES

Aquestes activitats estan orientades cap a la matèria de Llengua Catalana i Literatura però també poden resultar molt útils per a crèdits variables com el de Teatre. Hem intentat que tots els exercicis siguin versàtils a fi i efecte que puguin ser adaptats a la seqüència didàctica. Les fitxes tenen exercicis per a abans i després de la representació, i les activitats possibiliten diferents temporitzacions.

ABANS DE L'ESPECTACLE

1. **Llegeix amb atenció aquest resum de les etapes principals del teatre d'Àngel Guimerà. Després fes-ne un esquema on es vegin clarament les obres més significatives de l'autor i les seves característiques.**

1879-1890: és una etapa plenament romàntica. La majoria d'aquestes obres se situen a l'Edat Mitjana, com *Gal·la Placídia* (1879), *Judith de Welp* (1883), *El fill del rei* (1886) i *Mar i Cel* (1888).

1890-1900: en aquest període, que segons els crítics és el més important, l'autor fa una síntesi entre Romanticisme i Realisme en una sèrie de drames de tema contemporani.

D'una banda, la realitat es contempla des d'un punt de vista més idealitzat que objectiu, i els personatges tenen una dimensió heroica i simbòlica; d'altra, banda la forma adquireix un revestiment realista, canvia el vers per la prosa, el llenguatge és molt proper al col·loquial i l'acció se situa a la Catalunya contemporània.

És en aquesta etapa quan compon *Maria Rosa* (1894), on retrata la vida dels obrers; *Terra Baixa*, on retrata la vida dels pagesos; i *La filla del mar* (1900), on retrata la vida dels mariners.

1900-1924: durant aquest període, Guimerà s'esforça per adaptar el seu teatre als nous corrents estètics. *L'aranya* (1906) s'aproxima al Naturalisme, *La santa espina* (1907) i *La reina vella* (1908) s'aproximen al Modernisme simbolista. Després d'uns anys va fer un retorn cap els drames de la seva primera etapa.

2. Romanticisme i Realisme.

Entre tots feu memòria i digueu quines són les característiques del Romanticisme i del Realisme. Després penseu quins aspectes d'aquests períodes literaris podem trobar reflectits a l'obra *Terra Baixa*.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Els personatges.

A continuació trobaràs diferents frases dites per alguns personatges. Llegeix-les amb atenció i després explica com es caracteritza lingüísticament cadascú. Analitza aspectes com:

- La varietat i el tipus de vocabulari.
- La sintaxi: simple (juxtaposició, coordinació), complexa (subordinació).
- Expressions cultes, estàndards o col·loquials.
- I tots els trets que et semblin significatius.

MANELIC: *Que gent que hi ha al món, Mare de Déu! Si sembla que siguem a Núria! Vosaltres tots que contents! I jo també! Tira-li! Sinó que si em giro cap a muntanya em poso xup, que ploraria; que hi deixo els moltons i els gossos que m'estimen com a germans, mal m'està el dir-ho!*

SEBASTIÀ: *Si, eh? Tu hauries volgut un marit... més com cal. No és això, tontota? [...] Un marit que t'enamores cada dia; i que tu... mira't, any nou vida nova! I que la sap llarga la meva granoteta de pluja! Doncs que no te'n recordes que et vaig treure d'enmig de l'aiguat, que t'hi ofegaves amb ton pare, Marta?*

MARTA: *Oh, sí, sí; que no n'hi ha gaire; que pel camí de tothom s'hi pot anar de pressa. Doncs vàrem tornar a la porta de l'església, i com jo anava espigant-me i veia passar tantes noietes de ma edat amb la robeta bonica de les festes, jo que li vaig dir al pare un dia que no havíem arreplegat gaires diners: "Pare; i si treballéssim?"*

NURI: *Mireu-se-la, mireu-se-la, que contenta! Jo, Nuri? La meva tafanerota i la meva hermosura! [...] Ai, i que ruca que és aquesta xicota! Doncs com que la nit és fosca, jo, jugant amb ells els hi donaré un trompasso i els apagaré el llum.*

4. Individu o símbol.

Els personatges romàntics tenen una dimensió simbòlica que transcendeix les sevespeculiaritats com a individus. Respon a les següents preguntes:

a) Reflexiona sobre la contraposició entre la terra alta i la terra baixa. Quins personatges representen a cadascuna d'elles? Per què?

.....

.....

.....

.....

.....

b) Aprofitant l'anàlisi que has fet sobre la llengua dels personatges, explica com és la seva psicologia i la seva manera de relacionar-se amb els altres.

.....

.....

.....

.....

.....

c) Recordes què és un personatge pla? I un personatge rodó? Com classificaries els quatre anteriors? Per què?

.....

.....

.....

.....

.....

5. El muntatge.

Analitza el decorat que la companyia ha fet i després compara'l amb les indicacions que Àngel Guimerà va donar.

"Casa-molí a pagès. La cuina. Al fons, banda esquerra, una porta sobre dos graons que estarà coberta per una cortina. Al fons, banda dreta, porta gran que dóna a un porxo; pel costat dret del porxo s'anirà cap al lloc de les moles; més enllà del porxo hi haurà cases, arbres, etc. A la banda dreta de l'escena una porta. A la banda esquerra, en primer terme, la llar, i en segon terme una porta petita. Al mig de l'escena una taula de menjar. Pertot cadires, bancs, eines del molí, sacs de blat, etc."

Per què creus que avui dia predominen els dissenys sincrètics, amb unitats mínimes però versàtils, i no els que mostren literalment els espais a què fan referència les obres teatrals?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Vestuari.

Tots estareu d'acord que l'aparença no ho és tot. Però al segle XIX la roba que una persona portava era força indicativa del seu rol social (sexe, classe, professió...).

Omple la següent graella amb vocabulari de la indumentària que pots buscar a la biblioteca del teu centre o a Internet.

BURGÈS	TERRATINENT	PROLETARI	CAMPEROL
Armillà	Botes de muntar	Gorra	Samarra

***Informació útil:** si voleu tenir més informació sobre vestuari de totes les èpoques la trobareu al museu tèxtil de Barcelona:

<http://ajuntament.barcelona.cat/museudeldisseny/ca/colleccio/arts-textils-i-indumentaria-histor>

www.transeduca.com
info@transeduca.com
934 740 002

EL COL·LOQUI AMB ELS ACTORS

Al final de l'obra tindreu l'oportunitat de parlar amb els actors que han representat l'obra *Terra Baixa*. És una oportunitat que tindreu poques vegades: poder parlar, just al final de l'obra, amb els actors que l'acaben de representar. A continuació teniu una sèrie de suggeriments per enfocar el col·loqui:

- **Quin criteri s'ha seguit per escollir l'escenografia.**
- **Dificultat d'adaptar un text teatral preexistent a una versió teatral més reduïda.**
- **Com s'han repartit els actors els personatges que els ha tocat representar**

DESPRÉS DE L'ESPECTACLE

7. Projecte.

En grups heu de fer un projecte per tal de muntar *Terra Baixa* al vostre centre. Heu de pensar en els següents factors:

- **So:** quins efectes sonors voleu posar i quin material tècnic necessiteu.
- **Llums:** quants focus i en quina situació penseu instal·lar-los.
- **Decorat:** com serà i quins materials necessiteu (**revisa l'exercici 5**).
- **Vestuari:** com ha de ser i qui se n'encarregarà de cosir-lo (**revisa l'exercici 6**).
- **Pressupost:** calculeu quants diners seran necessaris per a fer el vostre muntatge, com els podeu aconseguir (patrocinadors, venda d'entrades anticipades...).

8. Crítica teatral.

Ja saps que les crítiques teatrals que apareixen a la premsa pretenen analitzar i avaluar la qualitat del text, del muntatge i de la interpretació d'una obra. Les crítiques teatrals responen a les convencions del text argumentatiu.

Imagina que ets periodista i has de redactar una crítica sobre l'adaptació de Terra Baixa que has vist. Parla sobre l'adaptació, l'escenografia i la interpretació dels actors i recorda que has de recolzar la teva opinió mitjançant l'aportació d'arguments.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Investigació.

Terra Baixa no només ha estat traduïda a nombroses llengües i ha conegut un munt de representacions teatrals sinó que també ha estat portada al cinema.

Busca tota la informació possible sobre aquestes traduccions, representacions i, especialment, adaptacions cinematogràfiques (entre aquestes la de Leni Riefenstahl).

Pista: si utilitzes internet per a fer la recerca et pot ajudar molt indagar als arxius virtuals del Teatre Nacional de Catalunya.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. "Càsting". Aquesta paraula angles s'utilitza molt sovint darrerament.

- a) Explica a la teva manera el seu significat i intenta trobar-ne un equivalent en català.
- b) Imagina que ets la directora o el director del "càsting" de *Terra Baixa* per a l'adaptació cinematogràfica. Quins actors i actrius (catalans o internacionals) triaries per a donar vida als quatre personatges principals? Pensa quins trets físics i interpretatius valoraries.

MANELIC

Possibles candidats:

.....
.....
.....

Característiques físiques i interpretatives:

.....
.....
.....
.....

SEBASTIÀ

Possibles candidats:

.....
.....
.....

Característiques físiques i interpretatives:

.....
.....
.....
.....

MARTA

Possibles candidats:

.....
.....
.....

Característiques físiques i interpretatives:

.....
.....
.....
.....

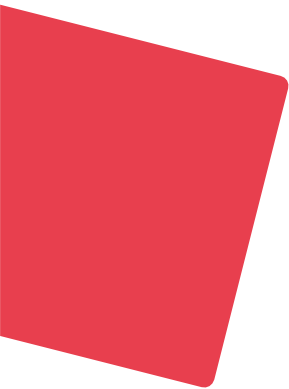
NURI

Possibles candidats:

.....
.....
.....

Característiques físiques i interpretatives:

.....
.....
.....
.....

transeduca

www.transeduca.com

info@transeduca.com

934 740 002